

Dosarul nr. 2ra-1695/19

Prima instanță - (Judecătoria Bălți, sediul central) A. Donos

Instanța de apel - (Curtea de Apel Bălți) A. Corcenco, D. Corolevschi, D. Stănilă

ÎNCHEIERE

18 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Albert Doljicov,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Albert
Doljicov împotriva Institutului de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat” Societate
pe Acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material și moral,
împotriva deciziei din 28 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 23 martie 2018 Albert Doljicov a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Institutului de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat” SA, solicitând
încasarea sumei de 147 448 de lei, inclusiv a sumei de 71 307 lei cu titlu de
prejudiciu material, 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a despăgubirii pentru
reținerea salariului în sumă de 56 141 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că angajatorul, în perioada
ianuarie-octombrie 2017, fără înaintarea cărorva pretenții față de îndeplinirea de
către dânsul a obligațiilor de serviciu și propuneri de modificare a condițiilor de
achitare a salariului, fără temei legal și unilateral, a început să achite doar 25% din
salariul stabilit prin obligațiunile contractuale, încâlcind în așa mod art. 10, 68, 140
din Codul muncii.

Obligațiunile asumate, în vigoare pentru perioada ianuarie-octombrie 2017,
pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu la locul de muncă, de către angajator
i-a fost stabilit salariu lunar în mărime de 6 050 de lei. Totodată, i-a fost stabilit
supliment la salariu în mărime de 1 000 lei pentru conducerea cercetărilor
științifice, care la sfârșitul anului 2016 a fost anulată de către angajator fără careva
înștiințări și explicații.

Ulterior s-a adresat către angajator cu solicitarea de a perfecta contractul
individual de muncă în formă scrisă, însă i s-a refuzat. Șeful resurselor umane -
Demian V.M. a propus încheierea unui nou contract individual de muncă, totodată
refuzând să-i dea proiectul contractului individual de muncă propus de angajator

până a fi semnat, ceea ce nu l-a satisfăcut și astfel a refuzat încheierea contractului.

În baza ordinului angajatorului nr. 7 din 24 ianuarie 2017, de către directorul întreprinderii au fost aprobate regulile de ordine internă care stabilesc începând cu 2 ianuarie 2017 regimul de lucru de 8 ore pe zi, 5 zile pe săptămână, cu două zile de odihnă și o pauză de masă de la 12.00 până la 13.00.

După luarea la cunoștință a acestor prevederi de către angajați, această normă a căpătat forță juridică, devenind parte integrantă a obligațiilor contractuale reciproce ale angajatorului și salariatului. Din acest moment, în conformitate cu normele juridice existente, alte semnificații ale normelor analogice incluse în ordinele emise anterior (spre exemplu ordinul nr. 205 din 15 noiembrie 2016, ordinul nr. 236/1 din 27 decembrie 2016, pct.2 etc.) și alte documente și-au pierdut forța juridică și referirea la acestea din punct de vedere juridic este nulă.

A indicat că potrivit punctului 39 din Regulamentul intern, angajatorul s-a obligat să ducă evidența la serviciu și plecarea de la serviciu, de asemenea evidența de facto a timpului lucrat de către fiecare angajat și să asigure controlul asupra corectitudinii acestei evidențe. Răspunderea pentru efectuarea și corectitudinea tabelului de pontaj, în conformitate cu punctul 39 din regulament, a fost pusă în sarcina șefului resurselor umane Demian V.M..

A menționat că la pârât tabelul de pontaj întotdeauna s-a întocmit de către reprezentantul serviciului resurse umane. Controlul zilnic privind prezența angajaților la locul de muncă se efectua de către specialistul pe cadre sau de către șefii secției. În ultima perioadă controlul zilnic privind timpul de muncă lucrat de către angajați de regulă îl efectua șeful unității, rezultatele cărui se comunicau în secția resurse umane și serveau ca bază informațională pentru completarea tabelului timpului de muncă.

Secția resurse umane nu ducea desinestătător evidența privind sosirea angajaților la locurile de muncă și plecarea acestora de la serviciu. La sfârșitul lunii angajatul din secția resurse umane, în baza datelor primite privind controlul timpului executării obligațiilor de muncă a salariaților, întocmea tabelul timpului de muncă pentru luna respectivă, îl contrasemna la șeful unității și îl transmitea la contabilitate pentru calcularea salariului.

Acest mod de calculare a salariului a avut loc și în perioada ianuarie-octombrie 2017. Încâlcind punctul 39 din regulament și art. 95 alin.(1) și art. 106 din Codul muncii, ignorând datele privind controlul timpului de muncă efectuat de către angajații secției, Demian V.M. indica în tabel câte 2 ore de lucru pe zi în loc de 8 ore pe zi lucrate de el la locul de muncă. De aceea, când Demian V.M. i-a propus să contrasemneze un astfel de tabel pentru luna ianuarie 2017, el a refuzat. La solicitarea explicării acțiunilor respective, Demian V.M. a indicat că directorul financiar Doscoci O., în baza ordinului nr. 236/1 din 27 decembrie 16, a obligat să includă în tabelul laboratorului KHHJI, 55 timpul zilnic lucrat de 2 ore în locul timpului real de muncă efectuat de către salariați. Tabelul a fost transmis în contabilitate fără semnătura lui și la indicațiile directorului financiar Doscoci O. i-a fost calculat salariu de 4 ori mai mic decât salariul prevăzut de obligațiile în vigoare ale angajatorului.

Reclamantul consideră că directorul financiar Doscoci O., încălcând art. 80 alin. (4) din Codul muncii și condițiile de achitare a timpului de funcționare tehnică prevăzute în ordinul nr. 236 din 27 decembrie 2016, a achitat colaboratorilor laboratorului doar 25% din indemnizațiile cuvenite.

Depistând o fraudă la achitarea salariului, la rugămintea angajaților laboratorului, el s-a adresat directorului Institutului de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparatus” SA, Alexandru Tureac, solicitând încetarea micșorării ilegale a salariului, cu prezentarea lui și angajaților a posibilității de a face cunoștință cu tabelul orelor de muncă în baza cărora mărimea salariului a scăzut de 4 ori. Cerințele indicate au fost lăsate fără atenție.

Pentru a se opune eliberării în contabilitate de către Demian V.M. a datelor neveridice referitor la timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu la locul de muncă, de către angajații laboratorului a fost luată o decizie colectivă de a documenta timpul de fapt al sosirii la serviciu și plecarea de la serviciu contra semnătură pentru prezentarea oficială către director pentru verificarea corectitudinii includerii datelor de către Demian V.M. în tabelul de pontaj, în conformitate cu pct. 39 din regulament.

La începutul lunii următoare, informația de fapt privind sosirea angajaților la serviciu și plecarea acestora de la serviciu, oficial, se transmitea directorului prin intermediul cancelariei Institutului. Directorul financiar Doscoci O., bazându-se pe ordinul directorului, extrăgea oficial aceste date din cancelarie, iar apoi la calcularea salariului angajaților, intenționat, le înlocuia cu tabele neveridice a timpului de muncă lucrat, întocmite de șeful serviciului resurse umane a Institutului - Demian V.M.

Pentru tănuirea faptului referitor la nesemnarea de către el a informației neveridice privind timpul de muncă a angajaților laboratorului întocmit de Demian V.M., dânsul a fost exclus din lista semnatarilor obligatorii să semneze tabelul privind evidența timpului de muncă, din care motiv tabelele au fost neperfectate.

În așa mod, angajatorul, stabilind în baza Regulamentului intern din 2 ianuarie 2018, regimul de 8 ore de muncă, efectua achitățile doar 2 ore pe zi, obligând ca celelalte 6 ore pe zi să-și execute în mod gratuit obligațiunile de serviciu.

Mai mult ca atât, angajatorul a realizat în mod deschis în privința dânsului acțiuni discriminatorii în ce privește achitarea salariului, în condițiile în care dânsul a întreprins în cadrul unității acțiunii de apărare a salariaților.

Totodată, urmărind scopul de a provoca nemulțumiri în laborator, în decursul perioadei de timp ianuarie-noiembrie 2017 au fost pedepsiți analogic toți angajații secției.

Astfel că impunerea de către administrație a muncii gratuite era determinată de amenințarea cu concedierea pentru încălcarea regimului de muncă care era stabilit conform regulamentului intern.

La 30 octombrie 2017 el a solicitat să-i fie achitat salariul integral pentru timpul îndeplinirii de către el a obligațiilor de serviciu în funcția de director a laboratorului de cercetări științifice pentru perioada ianuarie-octombrie 2017, în corespundere cu obligațiunile contractuale ale angajatorului. El a comunicat angajatorului despre intențiile sale de a înceta executarea obligațiilor

contractuale până la achitarea salariului integral și la 30 octombrie 2017 a fost concediat în temeiul statutului său de pensionar pentru limita de vârstă.

La 13 ianuarie 2018 a expediat în adresa angajatorului cerere prealabilă prin care a solicitat achitarea restanței la salariu formată în rezultatul refuzului ilegal de a-i achita integral salariul pentru timpul executării de către el a obligațiilor de serviciu.

Prin răspunsul nr.235-07 din 24 ianuarie 2018 angajatorul a refuzat să recunoască încălcarea punctului 39 din regulament, astfel, angajatorul a afirmat că salariul i-a fost calculat conform timpului executării de către el a obligațiilor de serviciu în calitate de conducător al laboratorului.

A invocat că în rezultatul acțiunilor ilegale a angajatorul, i-a fost micșorată mărimea salariului lunar, acesta fiind mai mic decât salariul minim stabilit. Neachitarea salariului integral i-a cauzat dificultăți financiare la achitarea procedurilor de tratament, serviciilor de gospodărie comunală, i-a limitat procurarea medicamentelor necesare pentru viață, prin ce i-a fost cauzat prejudiciu sănătății sale și a soției, creându-i situații de stres.

Prin hotărârea din 9 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul central, s-a respins cererea de chemare în judecată a lui Doljicov Albert, ca neîntemeiată.

În motivarea soluției adoptate, instanța de fond a reținut că de către directorul Institutului de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat” SA au fost emise ordinele nr. 185 din 11 octombrie 2016 „Cu privire la schimbarea regimului de lucru în luna octombrie”, nr. 205 din 15 noiembrie 2016 „Cu privire la modificarea pct. 1 a ordinului nr. 185 din 11 octombrie 2016”, nr. 236/1 din 27 decembrie 2016 „Cu privire la aprobarea statelor de personal pe anul 2017”, prin care a fost stabilit alt regim de lucru la întreprindere: săptămâna de lucru 3 zile (luni, marți, miercuri) de la 8.00 pînă la 17.00, întrerupere la masă de la 12.00 la 13.00, joi, vineri, sîmbătă, duminică zile de odihnă, iar ulterior a fost restabilită săptămâna de lucru luni, marți, miercuri, joi, vineri, cu regimul de muncă de la ora 8.00 pînă la ora 10.00.

Astfel, a fost stabilit regimul de muncă pentru întreaga întreprindere, dar nu numai pentru reclamantul Albert Doljicov. Ordinele menționate au fost aduse la cunoștința salariaților, nu au fost contestate și sunt în vigoare.

Totodată, prima instanță a reținut că, prin decizia din 6 octombrie 2017 Judecătoriei Bălți, s-a constatat că administrația Institutului de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat” SA, în perioada indicată în cererea de chemare în judecată, nu a încălcat legislația muncii, inclusiv prevederile art. 68 alin. (1) din Codul muncii, iar ca consecință a anulat procesul-verbal întocmit de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului Teritorial de Muncă Bălți, din lipsa faptului contravenției.

În concluzie, instanța a menționat că salariul pentru munca care nu a fost prestată nu poate fi încasat, iar prin ordinele menționate, care nu au fost anulate, nu se confirmă cauzarea prejudiciului.

La 5 decembrie 2018, Albert Doljicov a contestat cu apel hotărârea din 9 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul central.

Prin din 28 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de Albert Doljicov și s-a menținut hotărârea din 9 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul central.

La 10 iunie 2019, prin intermediul oficiului poștal (f.d. 204), Albert Doljicov a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 9 noiembrie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul central și a deciziei din 28 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului, recurentul a exprimat dezacordul cu hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel, invocând că sunt neîntemeiate și pasibile de a fi casate.

A invocat că atât instanța de fond cât și instanța de apel au încălcat prevederile art. 130 și 239 din Codul de procedură civilă, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

Totodată, a menționat că instanțele de judecată, în motivarea actelor judecătorești emise, în esență, au respins acțiunea fără a aduce vreun argument legitim în favoarea unei astfel de soluții.

Prin referința din 5 septembrie 2019, intimatul Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparatus” SA, a solicitat respingerea recursului declarat de Albert Doljicov ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 9 aprilie 2019, fiind recepționată de recurent la 11 aprilie 2019 (f.d. 200).

Din aceste considerente, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de

casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Albert Doljicov, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Albert Doljicov.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari